

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av konventionen om förbud mot och omedelbara insatser för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete, som godkänts vid den åttiosjunde Internationella arbetskonferensen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Internationella arbetsorganisationens (ILO) allmänna konferens, Internationella arbetskonferensen, antog år 1999 konvention nr 182 och rekommendation nr 190 om förbud mot och omedelbara insatser för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete.

Syftet med konventionen är att förbjuda de i konventionen definierade värsta formerna av barnarbete och få medlemsstaterna att vidta omedelbara och effektiva åtgärder för

att detta mål skall uppnås. Den rekommendation som kompletterar konventionen innehåller mer detaljerade bestämmelser.

Finlands lagstiftning uppfyller de krav som ställs i konventionen. I denna proposition föreslås att Riksdagen skall anta konvention nr 182. Samtidigt bringas rekommendation nr 190 till riksdagens kännedom för att beaktas i det kommande lagberedningsarbetet till den del som det anses ändamålsenligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Beredningen av propositionen

Internationella arbetskonferensen godkände år 1996 en resolution om barnarbete, i vilken det konstaterades att man när man försöker avskaffa barnarbete omedelbart måste avskaffa de värsta formerna av barnarbete. Barnarbete godkändes som ett ämne för normberedning och i enlighet med resolutionen avser bestämmelserna i konvention nr 182 endast de värsta formerna av barnarbete vilka definieras i konventionen. Vid beredningen av konventionen beaktades särskilt andra internationella avtal om barnarbete, liksom ILO:s konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete och Förenta Nationernas (FN) konvention om barnets rättigheter, för att man skulle kunna åstadkomma ett så välfungerande instrument som möjligt.

Konvention nr 182 om förbud mot och

omedelbara insatser för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete (nedan konventionen om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete) samt en kompletterande rekommendation nr 190 antogs av Internationella arbetskonferensen i juni 1999. Konventionen godkändes ovanligt enhälligt. För godkännande av konventionen röstade 415 delegater och inte en enda delegat röstade mot konventionen eller avstod från att rösta.

Utlåtanden under beredningen av denna proposition har givits av utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, undervisningsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Teollisuuden ja Työntajain Keskusliitto - Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund ry (TT), Palvelutyöntajaj ry - Servicearbetsgivarna rf, Statens arbetsmarknadsverk, Kommunala arbetsmarknadsverket, Finlands Fackförbunds

Centralorganisation FFC rf (FFC), Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf (FTFC) samt AKAVA ry. Remissinstanserna har likriktat konstaterat att finsk lagstiftning och praxis överensstämmer med konventionen och de flesta har också uttryckligen understött ratifikationen av konventionen. TT och Servicearbetsgivarna konstaterar i sitt gemensamma utlåtande att finsk lagstiftning och praxis motsvarar de krav som ställs i konventionen. Centralorganisationerna anser att Finland bör ratificera konventionen. Löntagarnas centralorganisationer FFC, FTFC och AKAVA betonar konventionens stora betydelse och att Finland borde ratificera konventionen så snart som möjligt. Löntagarnas centralorganisationer konstaterar vidare att ratifikationen av konventionen inte föranleder några ändringar av finsk lagstiftning.

Finlands ILO-delegation förordar ratifikation av konventionen.

2. Nuläge och konventionens betydelse

Internationella arbetsorganisationen bedömer att det enbart i u-länderna finns ca 250 miljoner barn i 5 till 14 års åldern som arbetar. Av dessa barn kommer ca 70 % i kontakt med farligt arbete. Användningen av barnarbetskraft är ett hot mot dessa barns fysiska och psykiska hälsa. Missbruket av barnarbetskraft kränker också barnens människovärde och rättigheter. Särskilt under de senaste åren har barnarbete uppmärksammas mer allmänt och man har konstaterat att utnyttjandet av barnarbete är fortgående och allvarligt, vilket är ett tecken på att existerande internationella normer är otillräckliga.

I enlighet med den resolution som ILO antog 1996 gäller konvention nr 182 förbud

mot och omedelbara insatser för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete. Bestämmelserna i konventionen gäller dessa värsta former i sin helhet och inte några eventuella undantag. Normerna ingår i ett enda dokument, vilket man tror skall bidra till att konventionens mål uppnås och därmed öka konventionens betydelse. Avsikten är att konventionen om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete skall förstärka ILO:s konvention nr 138, som fortsättningsvis är det grundläggande internationella dokumentet om barnarbete. Att konvention nr 182 är betydelsefull visar också det faktum att konventionen kommer att vara en av ILO:s s.k. centrala konventioner. Dessa är konvention nr 29 och 105 om tvångsarbete, konvention nr 87 och 98 om organisationsfrihet, konvention nr 100 och 111 om jämställdhet samt konvention nr 138.

I Finland uppfyller lagstiftningen väl de krav som ställs i konventionen. Bestämmelserna om utnyttjande av barnarbete liksom också om övervakningen är strikta. Konvention nr 182 är dock ett betydelsefullt dokument också för Finland, eftersom konventionen är ett viktigt instrument för att förbättra barnens situation och särskilt situationen för världens arbetande barn. Främjandet av barnens rättigheter är en viktig del av Finlands människorättspolitik. Därför är det viktigt att så många medlemsstater som möjligt ratificerar konvention nr 182 och att konventionen snart träder i kraft internationellt så att den kan tillämpas i så stor utsträckning som möjligt. Dessutom är Finland en av de 45 medlemsstater som för närvarande har ratificerat samtliga centrala ILO-konventioner och det är därför följdriktigt att Finland ratificerar också konvention nr 182.

DETALJMOTIVERING

1. Konventionens och rekommendationens innehåll

Konventionens artikel 1 ålägger varje ratificerande medlemsstat att vidta åtgärder för att säkerställa ett förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete. At-

gärdena skall vara omedelbara och effektiva. Enligt artikel 2 avser "barn" alla personer under 18 år.

I artikel 3 definieras vad som avses med "de värsta formerna av barnarbete". Begreppet täcker för det första alla former av slaveri och liknande förhållanden (artikel 3 punkt

a). Som exempel nämns bl.a. försäljning av barn och handel med barn samt tvångsrekrytering av barn till väpnade konflikter. Laglig värvning av frivilliga minderåriga till vapentjänst och deltagande i väpnade konflikter omfattas alltså inte av konventionen. Begreppet omfattar användning, förmedling eller erbjudande av barn till prostitution, pornografisk framställning och pornografiska föreställningar (artikel 3 punkt b). Begreppet omfattar också användning, förmedling eller erbjudande av barn till olagliga handlingar som narkotikahandel (artikel 3 punkt c). Också arbete som till sin karaktär och på grund av förhållandena kan vara skadligt för barnets hälsa, säkerhet eller moral hör till de värsta formerna av barnarbete (artikel 3 punkt d).

Artikel 4 ålägger medlemsstaterna att genom nationell lagstiftning eller myndighetsföreskrifter fastställa de arbeten som avses i artikel 3 punkt d samt att kartlägga var dessa arbeten förekommer. Listan skall kontrolleras regelbundet och vid behov revideras. Härigenom har i fråga om artikel 3 punkt d fastställandet av farliga arbeten överlämnats till nationell beslutanderätt så, att en medlemsstat dock är skyldiga att samråda med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna samt beakta relevanta internationella normer. Artikelns hänvisning till rekommendationen om de värsta formerna av barnarbete betyder inte att kraven i rekommendationen måste uppfyllas, utan avser medlemsstatens skyldighet att beakta punkterna 3 och 4 i rekommendationen. Dessutom ålägger artikel 4 också i övrigt myndigheterna att samarbeta med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna i olika skeden av utarbetande och kontroll av listan över farliga arbeten.

Enligt artikel 5 skall varje medlemsstat etablera eller ange lämpliga mekanismer för övervakningen av genomförandet av konventionens bestämmelser. Genom denna artikel har man velat betona betydelsen av att konventionen iakttas. Artikelns förutsätter inte att det skall etableras nya övervakningsmekanismer, om medlemsstaten kan visa att det redan finns fungerande övervakning. Enligt artikeln skall medlemsstaten samråda med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, även om den slutliga beslutsrätten tillfaller medlemsstaten.

Artikel 6 ålägger medlemsstaterna att utarbeta och verkställa åtgärdsprogram för ett brådskande avskaffande av de värsta former-

na av barnarbete. I artikel 6 förutsätts att myndigheterna samarbetar med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna och vid behov även beaktar andra berörda gruppers synpunkter. De sistnämnda har inte definierats i konventionen, men de kan t.ex. vara olika barnskyddsorganisationer. Man har dock velat reservera den primära ställningen i förhandlingsprocessen för arbetsmarknadsorganisationerna.

Artikel 7 ålägger medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa ett effektivt genomförande och iakttagande av konventionens bestämmelser. Medlemsstaterna skall enligt punkt 2 vidta åtgärder för att a) förhindra att barn används i de värsta formerna av barnarbete b) ge hjälp för att avlägsna barnen från de värsta formerna av barnarbete samt för deras rehabilitering och sociala integration c) säkerställa tillgång till gratis grundläggande utbildning för barn som avlägsnas från de värsta formerna av barnarbete samt, när det är möjligt och ändamålsenligt, till yrkesutbildning d) identifiera och uppsöka barn som är utsatta för särskilda risker samt e) beakta flickors särskilda problem. Dessutom skall medlemsstaten utse en behörig myndighet, som ansvarar för genomförandet av konventionens bestämmelser.

Enligt artikel 8 skall medlemsstaterna bistå varandra i genomförandet av konventionens bestämmelser genom internationellt samarbete och bistånd, inklusive stöd till den sociala och ekonomiska utvecklingen, program för bekämpning av fattigdomen och allmän utbildning. Artikelns betonar nödvändigheten av ett globalt och internationellt samarbete för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete. Avsikten med artikeln är att uppmuntra medlemsstaterna att samarbeta för att uppnå de mål som ställs i konventionen. Artikelns innehåller inte någon skyldighet till någon bestämd form eller mängd av samarbete eller hjälp.

De närmare rekommendationerna i rekommendation nr 190 som kompletterar konventionen gäller åtgärdsprogrammen, fastställandet av vad som är farligt arbete och verkställandet av konventionen. Beaktansvärt med tanke på utvecklandet av finsk lagstiftning är bl.a. punkt 5 i rekommendationen, enligt vilken detaljerade uppgifter och statistik om barnarbetets karaktär och omfattning bör insamlas och hållas ajour. Uppgifter och statistik bör likaså insamlas om överträdelser

av de nationella bestämmelserna om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete. Enligt rekommendationens punkt 12 bör medlemsstaterna bestämma att de värsta formerna av barnarbete som nämns i punkten är straffbara. Punkt 15 i rekommendationen innehåller en förteckning över åtgärder som syftar till att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete. I punkt 15 d) nämns att väckande av åtal mot medlemsstatens medborgare som har brutit mot de nationella bestämmelserna om förbud mot och omedelbart avskaffande av de värsta formerna av barnarbete, kan ordnas i det egna landet också när överträdelserna har ägt rum i en annan stat.

2. Konventionens förhållande till lagstiftningen i Finland

Artikel 1 i konventionen ålägger varje medlemsstat som ratificerar konventionen att vidta omedelbara och effektiva åtgärder för ett brådskande förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete. Enligt artikel 2 och 3 i konventionen avses med de värsta formerna av barnarbete sådana i artikel 3 definierade arbeten som utförs av personer under 18 år.

Bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna i Regeringsformen för Finland reviderades genom en ändring av regeringsformen som trädde i kraft den 1 augusti 1995 (969/1995). I 1 § regeringsformen sägs att konstitutionen tryggar människovärdets okränkbarhet och den enskilda människans frihet och rättigheter samt främjar rättvisa i samhället. Om den personliga integriteten bestäms i 6 § regeringsformen. Enligt 1 mom. har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet. I regeringens proposition med förslag till ändring av grundlagarnas stadganden om de grundläggande fri- och rättigheterna (309/1993 rd) konstateras att den personliga friheten har karaktären av en allmän grundläggande fri- och rättighet, som inte bara skyddar människans fysiska frihet utan också hennes viljas frihet och självbestämmanderätt. Det finns t.ex. inte särskilda bestämmelser om förbud mot slaveri och tvångsarbete, eftersom de gällande bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna anses entydigt förbjuda förhållanden som liknar slaveri och tvångsarbete. I 15 § regeringsformen tryggas var och en i enlighet med lag rätt att

skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon har valt. Förutom grundlagens bestämmelser finns det bestämmelser om genomförandet av de grundläggande fri- och rättigheterna i olika lagar. Bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna har i stort sett oförändrade överförts till Finlands grundlag (731/1999), som träder i kraft den 1 mars 2000.

Sådant barnarbete som avses i konventionen, dvs. arbete som utförs av personer under 18 år, regleras av allmänna arbetsrättsliga lagar samt särskilda lagar som gäller unga arbetstagare. Särskilt för personer under 18 år gäller lagen om unga arbetstagare (998/1993) och förordningen om skydd för unga arbetstagare (508/1986). Dessutom tillämpas följande lagar på unga arbetstagare om inte annat bestämts i lag: lagen om arbetsavtal (320/1970), arbetstidslagen (605/1996), lagen om skydd i arbete (299/1958) och semesterlagen (272/1973).

Enligt lagen om arbetsavtal kan varje ung person som fyllt 15 år ingå arbetsavtal. En förmyndare kan ingå ett arbetsavtal för en ung persons räkning om denne är yngre än 15 år, eller med förmyndarens samtycke den unga personen själv. En förmyndare har rätt att häva ett arbetsavtal som en ung person under 18 år har ingått, om hävandet är nödvändigt med hänsyn till den unga personens uppfostran, utveckling eller hälsa.

Lagen om unga arbetstagare tillämpas på arbete som en person under 18 år utför i ett arbets- eller tjänsteförhållande. Syftet med lagen är att skydda unga arbetstagare genom att sätta vissa gränser för arbetstagarens ålder och också det tillåtna arbetets karaktär. Bestämmelserna om unga arbetstagares ordinarie arbetstid, övertidsarbete, maximala arbetstid, arbetstidens förläggning och vilotider skall skydda unga under 18 år från alltför mycket arbete samt säkra dem tillräckliga vilotider och tillräcklig fritid. Enligt lagen får unga arbetstagare endast utföra arbete som inte skadar deras fysiska eller psykiska utveckling.

Enligt lagen om unga arbetstagare får den som har fyllt 15 år och fullgjort sin läroplikt anställas i stadigvarande arbete. I Finland upphör läroplikten i allmänhet vid 16 års ålder, när de unga har avlagt grundskolans lärokurs. I tillfälligt arbete kan enligt lagen också unga personer under 15 år anställas under vissa förutsättningar. Avsikten är att

arbete när det gäller läropliktiga unga personer alltid skall vara sekundärt i förhållande till skolgången. Det finns också mycket begränsade möjligheter att anställa ännu yngre personer under skolornas ferier samt under pågående skolarbete tillfälligt eller för ett kortvarigt arbete. Unga personer under 14 år får endast utföra vissa typer av arbete och också i dessa fall är en förutsättning för arbetet som utförs i ett anställningsförhållande en dispens från dispensektionen vid arbetskyddsdistriktets arbetarskyddsnämnd.

Förordningen om skydd för unga arbetstagare innehåller bestämmelser om förbjudna och farliga arbeten samt anlitan av unga arbetstagare för farliga arbeten. Enligt förordningens 2 § får en ung arbetstagare inte anlitas för arbeten som är till men för hans eller hennes fysiska eller psykiska utveckling eller som kräver större ansträngning eller ansvar än vad som är skäligt med beaktande av hans eller hennes ålder och krafter. Enligt förordningens 3 § får unga arbetstagare som inte fyllt 16 år inte anlitas för arbete, i vilket arbetstagaren eller på grund av arbetstagarens arbete, en annan person kan hotas av särskild risk för olycksfall eller skada till hälsan. Arbetsministeriet har också utfärdat ett beslut om arbeten som är farliga för unga arbetstagare (756/1996) och ett beslut om lätta arbeten som är lämpliga för unga (1431/1993).

Finsk lagstiftning tillåter att unga under 18 år anlitas för arbete i en betydligt mer begränsad utsträckning än konventionen, som också syftar till att bara ingripa i de värsta formerna av barnarbete. Till följd av bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna i Finlands grundlag och den lagstiftning som reglerar unga personers arbete kan unga under 18 år inte lagligen utföra sådant arbete som avses med de värsta formerna av barnarbete i konventionen.

Enligt artikel 4 i konventionen skall det fastställas nationellt vilket annat arbete eller vilken annan verksamhet än de som nämns i artikel 3 punkterna a-c skall anses höra till de värsta formerna av barnarbete som avses i artikel 3 punkt d. I lagen om unga arbetstagare, förordningen om skydd för unga arbetstagare och arbetsministeriets beslut om arbeten som är farliga för unga arbetstagare ingår bestämmelser om arbeten som är förbjudna för unga samt om sådana farliga arbeten som man under vissa förutsättningar kan anlita unga arbetstagare för. Sakligt

täcker de nationella bestämmelserna punkt 3 och 4 i rekommendationen, som enligt konventionen skall beaktas när de arbeten som artikelns punkt d avser fastställs. Den lista som uppgjorts enligt artikeln skall kontrolleras regelbundet. I 2 § förordningen om skydd för unga arbetstagare finns en förteckning med exempel på förbjudna arbeten, som bör granskas särskilt efter det att konventionen har trätt i kraft. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer exempelförteckningen över sådana farliga arbeten som avses i förordningens 3 §. Denna förteckning ses över minst var femte år. För närvarande ingår förteckningen över farliga arbeten i arbetsministeriets gällande beslut om arbeten som är farliga för unga arbetstagare.

Enligt artikel 5 skall medlemsstaten säkerställa att den har ett ändamålsenligt system för övervakningen av genomförandet av konventionens bestämmelser. Övervakningen av bestämmelserna om arbete som utförs av unga personer som inte fyllt 18 år hör till arbetarskyddsmyndigheterna. Bestämmelser om förfarandet i anslutning till arbetarskyddsmyndigheternas övervakningsrätt ingår i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/1973), som kompletteras av förordningen om tillsynen över arbetarskyddet (954/1973). Också polismyndigheterna deltar i ett effektivt genomförande och i övervakningen av konventionens bestämmelser.

Artikel 6 ålägger alla medlemsstater att utarbeta och genomföra åtgärdsprogram för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete. Programmet kan anses ingå i den allmänna planen för utvecklande av arbetslivet och arbetarskyddet, i vilken man årligen fastställer de överenskomna prioriteringarna. Också arbetsmarknadsorganisationerna deltar fortgående i denna planering, varför man kan anse att lagstiftningen stämmer överens med denna artikel.

Artikel 7 gäller ett effektivt genomförande av konventionen och säkerställande av att den iakttas. Till de åtgärder som krävs hör också införandet och tillämpandet av bestämmelser om straffpåföljd och vid behov andra sanktioner. Arbete som utförs av personer som är yngre än 18 år är möjligt endast under vissa förutsättningar. Övervakningen av iakttagandet av bestämmelserna om arbete som utförs av barn och unga personer hör till arbetarskyddsmyndigheterna,

som i Finland i första hand kan anses vara den myndighet som avses i artikel 7 punkt 3. I samband med övervakningen kan arbetarskyddsmyndigheterna administrativt genom rådgivning och föreskrifter samt i sista hand genom att avbryta arbetet ingripa i arbete som utförs i strid med bestämmelserna. Vid behov samarbetar arbetarskyddsmyndigheterna med polisen och barnskyddsmyndigheterna i sådana ärenden i anslutning till verkställandet av konventionens bestämmelser som hör till deras uppgifter.

Också strafflagstiftningen överensstämmer med konventionen. De gärningar som nämns i artikel 3 punkt a kan anses vara brott enligt 25 kap. strafflagen (39/1889). Gärningarna skulle närmast bedömas enligt 25 kap. 1 § som frihetsberövande eller enligt 25 kap. 3 § som människorov.

De gärningar som nämns i artikel 3 punkt b kan närmast bedömas enligt de bestämmelser som gäller sexualbrott. Särskilt bestämmelserna i 20 kap. 6 § strafflagen om sexuellt utnyttjande av barn, 20 kap. 8 § om köp av sexuella tjänster av ung person samt 20 kap. 9 § om koppleri kan komma ifråga. Också bestämmelserna om påföljd i 17 kap. 18 § strafflagen om spridning av barnpornografi och 17 kap. 19 § om innehav av barnpornografisk bild kan komma i fråga.

De gärningar som nämns i artikel 3 punkt c kan bedömas enligt de allmänna bestämmelserna om delaktighet i brott. Om ett barn som begår ett brott är under 15 år, bedöms gärningarna enligt principerna om anstiftan. Narkotikahandel skall i första hand straffas enligt bestämmelserna om narkotikabrott i 50 kap. 1 § strafflagen. Gärningar som är förbjudna genom nationell lagstiftning eller myndighetsföreskrifter i enlighet med konventionens artikel 3 punkt d är närmast arbetarskyddsbrott enligt 47 kap. 1 § strafflagen eller arbetstidsbrott enligt 47 kap. 2 § strafflagen.

Artikel 7 punkt 2 ålägger medlemsstaten att vidta de åtgärder som finns uppräknade i fem underpunkter (a-e). Den gällande regleringen och arbetarskyddets övervakningssystem gör det möjligt att vid behov ingripa effektivt i olagligt barnarbete. Med tanke på främjande av barnens fysiska och psykiska rehabilitering och sociala integration kan vid behov närmast barnskyddslagen (683/1983) med dess bestämmelser om åtgärder och barnskyddförordningen (1010/1983) bli tillämpliga. Enligt 1 § barnskyddslagen har

barn rätt till en trygg och stimulerande uppväxtmiljö samt till en harmonisk och mångsidig utveckling samt företrädesrätt till särskilt skydd. Syftet med barnskyddet är att trygga de i 1 § nämnda rättigheterna. Därigenom säkerställs genom barnskyddet också artikel 7 punkt d om identifiering och uppsökande av barn som är utsatta för särskilda risker och beaktandet av flickors särskilda situation, som finns inskrivet i artikelns punkt e.

Barns rätt till avgiftsfri utbildning garanteras i grundlagen och lagen om grundläggande utbildning (628/1998). Enligt lagen om grundläggande utbildning är barn som är varaktigt bosatta i Finland läropliktiga. Läroplikten börjar det år då barnet fyller sju år och upphör när den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts eller det har förflutit tio år sedan läroplikten började. I fråga om gravt handikappade och sjuka barn börjar läroplikten ett år tidigare och fortgår i elva år. Skolor och läroanstalter ger eleverna studiehandledning. Arbetskraftsmyndigheterna ger också unga personer avgiftsfri yrkesvägledning enligt lagen om arbetskraftsservice (1005/1993) och förordningen om arbetskraftsservice (1251/1993).

Artikel 8 gäller samarbete mellan medlemsstater som bistår varandra i genomförandet av konventionens bestämmelser. Finland betonar främjandet av barnens rättigheter i sitt utvecklingssamarbete. Finland deltar aktivt i UNICEF:s verksamhet och stöder också ILO:s program International Programme on the Elimination of Child Labour (IPEC) för avskaffande av barnarbete. Främjande av barnens rättigheter utgör redan en viktig del av Finlands människorättspolitik och Finland har beredskap för sådant internationellt samarbete och bistånd som avses i artikel 8.

Med stöd av vad som anförts ovan uppfyller Finlands lagstiftning kraven enligt konvention nr 182 och därmed finns det inget behov av ändringar i vår lagstiftning.

3. Konventionens förhållande till gemenskapslagstiftningen

Europeiska unionens råd har 1994 antagit direktivet 94/33/EG om skydd av minderåriga i arbetslivet. Syftet med direktivet är att skydda barn och ungdomar i arbetslivet med sådana åtgärder som främjar deras säkerhet och hälsa i arbetet. Direktivet uppställer bå-

de vissa åldersgränser för arbetet och särskilda krav på arbetets karaktär. Arbetet får inte ha en skadlig inverkan på ungdomarnas säkerhet, hälsa eller deras fysiska, mentala, moraliska och sociala utveckling eller äventyra deras utbildning eller tillgodogörande av undervisningen.

Bestämmelserna i konventionen och i gemenskapslagstiftningen står inte i strid med varandra.

4. Konventionens förhållande till vissa internationella konventioner

Det mest heltäckande dokument som reglerar användningen av barnarbetskraft är ILO:s konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete (FördrS 87/1976). Rekommendation nr 146, som kompletterar konventionen, innehåller närmare rekommendationer. Konventionens mål är att stegvis avskaffa barnarbete. Konvention nr 138 är en av ILO:s centrala konventioner och den har fram till den 1 juni 1999 ratificerats av 73 medlemsstater. Finland ratificerade konventionen 1976. Konventionen om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete stöder de mål om avskaffande av barnarbete som uppställs i konvention nr 138 och bestämmelserna i konventionerna överensstämmer med varandra.

FN:s konvention om barnets rättigheter (FördrS 59-60/1991, nedan barnkonventionen) från 1989 är den internationella människorättskonvention som ratificerats av flest länder. Konventionen trädde för Finlands del i kraft 1991. Konventionen täcker i stor utsträckning barnens mänskliga rättigheter. Artikel 32 gäller ekonomiskt utnyttjande av barn och omfattar också barnarbete. Konventionen ålägger konventionsstaterna att fastställa en minimiålder för dem som antas i arbete, bestämmelser om lämplig reglering av arbetstid och arbetsvillkor samt tillräckliga påföljder för att säkerställa ett effektivt genomförande av artikeln. Enligt artikel 34 åtar sig konventionsstaterna att skydda barn mot alla former av sexuellt utnyttjande. Liksom i konventionen om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete är den allmänna åldersgränsen 18 år också i FN:s barnkonvention. I fråga om vapentjänst är åldersgränsen 15 år i FN:s barnkonvention.

Avsikten är att barnkonventionen skall förstärkas med två tilläggsprotokoll om barn i väpnade konflikter och försäljning av barn,

barnprostitution och barnpornografi. Den viktigaste bestämmelsen i det förstnämnda protokollet kommer att vara ett förbud mot att ungdomar under 18 år deltar i väpnade konflikter.

FN:s barnkonvention beaktats särskilt vid beredningen av ILO:s konvention nr 182 och konventionerna står inte i strid med varandra. Också med avseende på de tilläggsprotokoll som är under beredning kan bestämmelserna i konventionen om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete anses vara riktiga för den utvecklingsriktning som utmärker den internationella regleringen av barnarbete.

5. Ikraftträdande och uppsägning av konventionen

Konventionen träder internationellt i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör. Därefter träder konvention i kraft för en ratifierande stat tolv månader efter den dag då Internationella arbetsbyråns generaldirektör har registrerat ratifikationen av konventionen.

En medlemsstat som har ratificerat konventionen kan sedan tio år förflutit från den dag då konventionen trädde i kraft internationellt säga upp den genom att underrätta Internationella arbetsbyråns generaldirektör om uppsägningen. Uppsägningen träder i kraft först ett år efter den dag då den har registrerats. En medlemsstat som inte inom ett år efter utgången av nämnda tioårsperiod gör bruk av sin uppsägningsrätt får säga upp konventionen efter varje period om tio år.

6. Riksdagsbehandlingen av konventioner och rekommendationer som godkänts av Internationella arbetskonferensen

Enligt artikel 19 i Internationella arbetsorganisationens stadga skall varje medlemsstat inom en viss tid efter den allmänna konferensen föra konventioner och rekommendationer som godkänts av den allmänna konferensen till behörigt statsorgan för lagstiftnings- och andra åtgärder. Konventionen och rekommendationen skall därför föreläggas riksdagen.

I konvention nr 182 ingår inte några bestämmelser som strider mot gällande lags-

tiftning eller som förutsätter lagstiftningsåtgärder.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås,

att Riksdagen skall godkänna Internationella arbetsorganisationens konvention nr 182 om förbud mot och omedelbara insatser för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete, som godkänts vid Internationella

arbetskonferensen i Genève den 17 juni 1999, och

att Internationella arbetsorganisationens rekommendation nr 190 om förbud mot och omedelbara insatser för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete, som godkänts vid Internationella arbetskonferensen i Genève den 17 juni 1999, skall beaktas i det kommande lagstiftningsarbetet i den mån det är ändamålsenligt och möjligt.

Helsingfors den 3 december 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Arbetsminister *Sinikka Mönkäre*

(Översättning)

**KONVENTION
(nr 182)**

**om förbud mot och omedelbara insatser för
att avskaffa de värsta formerna av
barnarbete**

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,

som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och som samlats där den 1 juni 1999 till sitt åttiosjunde möte,

anser behovet att anta nya instrument för att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete vara av högsta prioritet för en nationell och internationell insats, inklusive internationellt samarbete och bistånd, för att komplettera 1973 års konvention och rekommendation om minimiålder för tillträde till arbete vilka fortsättningsvis är grundläggande instrument i fråga om barnarbete,

anser att ett effektivt avskaffande av de värsta formerna av barnarbete kräver en omedelbar och omfattande insats, med beaktande av betydelsen av gratis grundläggande utbildning och behovet att avlägsna barn från allt sådant arbete och att sörja för deras rehabilitering och sociala integration, samtidigt som man beaktar deras familjers behov,

erinrar om resolutionen om avskaffande av barnarbete som Internationella arbetskonferensen antog under sitt åttiotredje möte 1996,

erkänner att barnarbete i stor utsträckning orsakas av fattigdom och att en långsiktig lösning är en hållbar ekonomisk utveckling som leder till social utveckling, särskilt till lindring av fattigdom och införande av allmän undervisning,

erinrar om konventionen om barnets rättigheter, som antogs av Förenta Nationernas generalförsamling den 20 november 1989,

**CONVENTION
(Nro 182)**

**concernant l'interdiction
des pires formes de travail des enfants
et de l'action immédiate en vue de leur
élimination**

La Conférence générale de l'Organisation internationale du Travail,

Convoquée à Genève par le Conseil d'administration du Bureau international du Travail, et s'y étant réunie le 1er juin 1999, en sa quatre-vingt-septième session;

Considérant la nécessité d'adopter de nouveaux instruments visant l'interdiction et l'élimination des pires formes de travail des enfants en tant que priorité majeure de l'action nationale et internationale, notamment de la coopération et de l'assistance internationales, pour compléter la convention et la recommandation concernant l'âge minimum d'admission à l'emploi, 1973, qui demeurent des instruments fondamentaux en ce qui concerne le travail des enfants;

Considérant que l'élimination effective des pires formes de travail des enfants exige une action d'ensemble immédiate, qui tienne compte de l'importance d'une éducation de base gratuite et de la nécessité de soustraire de toutes ces formes de travail les enfants concernés et d'assurer leur réadaptation et leur intégration sociale, tout en prenant en considération les besoins de leurs familles;

Rappelant la résolution concernant l'élimination du travail des enfants adoptée par la Conférence internationale du Travail quatre-vingt-troisième session, en 1996;

Reconnaissant que le travail des enfants est pour une large part provoqué par la pauvreté et que la solution à long terme réside dans la croissance économique soutenue menant au progrès social, et en particulier à l'atténuation de la pauvreté et à l'éducation universelle;

Rappelant la Convention relative aux droits de l'enfant, adoptée le 20 novembre 1989 par l'Assemblée générale des Nations

erinrar om ILO:s deklARATION om grundläggande principer och rättigheter i anslutning till arbete och uppföljningen av denna, som antogs av Internationella arbetskonferensen åttiosjätte möte 1998,

erinrar om att några av de värsta formerna av barnarbete omfattas av andra internationella instrument, särskilt 1930 års konvention angående tvångsarbete, och Förenta Nationernas tilläggskonvention om undertyckande av slaveri, slavhandel samt med slaveri jämförbara institutioner och sedvänjor,

har beslutat anta vissa förslag om barnarbete, vilket utgör den fjärde punkten på mötets dagordning, och

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en internationell konvention,

antar denna den sjuttonde dagen i juni månad år nittonhundranittionio följande konvention, som kan kallas 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete.

Artikel 1

Varje medlemsstat som ratificerar denna konvention skall vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att säkerställa ett brådskande förbud mot och ett avskaffande av de värsta formerna av barnarbete.

Artikel 2

I denna konvention avses med uttrycket "barn" alla personer under 18 år.

Artikel 3

I denna konvention avses med uttrycket "de värsta formerna av barnarbete"

a) alla former av slaveri och slaveriliknande förhållanden som exempelvis försäljning av och handel med barn, skuldslaveri och tvångsarbete, liksom också tvångsrekrytering av barn till väpnade konflikter,

b) användning, förmedling eller erbjudande av barn till prostitution, framställning av

Unies;

Rappelant la Déclaration de l'OIT relative aux principes et droits fondamentaux au travail et son suivi, adoptée par la Conférence internationale du Travail à sa quatre-vingt-sixième session, en 1998;

Rappelant que certaines des pires formes de travail des enfants sont couvertes par d'autres instruments internationaux, en particulier la convention sur le travail forcé, 1930, et la Convention supplémentaire des Nations Unies relative à l'abolition de l'esclavage, de la traite des esclaves et des institutions et pratiques analogues à l'esclavage, 1956;

Après avoir décidé d'adopter diverses propositions relatives au travail des enfants, question qui constitue le quatrième point à l'ordre du jour de la session;

Après avoir décidé que ces propositions prendraient la forme d'une convention internationale,

adopte, ce dix-septième jour de juin mil neuf cent quatre-vingt-dix-neuf, la convention ci-après, qui sera dénommée Convention sur les pires formes de travail des enfants, 1999.

Article 1

Tout Membre qui ratifie la présente convention doit prendre des mesures immédiates et efficaces pour assurer l'interdiction et l'élimination des pires formes de travail des enfants et ce, de toute urgence.

Article 2

Aux fins de la présente convention, le terme "enfant" s'applique à l'ensemble des personnes de moins de 18 ans.

Article 3

Aux fins de la présente convention, l'expression "les pires formes de travail des enfants" comprend:

a) toutes les formes d'esclavage ou pratiques analogues, telles que la vente et la traite des enfants, la servitude pour dettes et le servage ainsi que le travail forcé ou obligatoire, y compris le recrutement forcé ou obligatoire des enfants en vue de leur utilisation dans des conflits armés;

b) l'utilisation, le recrutement ou l'offre d'un enfant à des fins de prostitution, de

pornografi eller pornografiska föreställningar,

c) användning, förmedling eller erbjudande av barn till olagliga aktiviteter, särskilt i anslutning till framställning av och handel med narkotika såsom det definierats i relevanta internationella avtal,

d) arbete som till följd av sin karaktär eller de förhållanden som det utförs under kan vara skadligt för barnets hälsa, säkerhet eller moral.

Artikel 4

1. De typer av arbete som nämns i artikel 3 punkt d skall fastställas i nationell lagstiftning eller föreskrifter som utfärdas av en behörig myndighet efter samråd med de representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, med beaktande av relevanta internationella normer och särskilt punkt 3 och 4 i 1999 års rekommendation om de värsta formerna av barnarbete.

2. Den behöriga myndigheten skall, efter samråd med de representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, kartlägga var dessa former av arbete förekommer.

3. Listan över de typer av arbete som fastställs enligt punkt 1 i denna artikel skall gås igenom regelbundet och om nödvändigt revideras i samarbete med de berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna.

Artikel 5

Varje medlemsstat skall, efter samråd med de arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, etablera eller ange lämpliga mekanismer för att övervaka genomförandet av bestämmelserna i denna konvention.

Artikel 6

1. Varje medlemsstat skall utarbeta och genomföra åtgärdsprogram som prioriterar avskaffandet av de värsta formerna av barnarbete.

2. Sådana åtgärdsprogram skall utformas och genomföras i samarbete med regeringsorgan och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, efter behov med beaktande av andra berörda gruppers synpunkter.

production de matériel pornographique ou de spectacles pornographiques;

c) l'utilisation, le recrutement ou l'offre d'un enfant aux fins d'activités illicites, notamment pour la production et le trafic de stupéfiants, tels que les définissent les conventions internationales pertinentes;

d) les travaux qui, par leur nature ou les conditions dans lesquelles ils s'exercent, sont susceptibles de nuire à la santé, à la sécurité ou à la moralité de l'enfant.

Article 4

1. Les types de travail visés à l'article 3 d) doivent être déterminés par la législation nationale ou l'autorité compétente, après consultation des organisations d'employeurs et de travailleurs intéressées, en prenant en considération les normes internationales pertinentes, et en particulier les paragraphes 3 et 4 de la recommandation sur les pires formes de travail des enfants, 1999.

2. L'autorité compétente, après consultation des organisations d'employeurs et de travailleurs intéressées, doit localiser les types de travail ainsi déterminés.

3. La liste des types de travail déterminés conformément au paragraphe 1 du présent article doit être périodiquement examinée et, au besoin, révisée en consultation avec les organisations d'employeurs et de travailleurs intéressés.

Article 5

Tout Membre doit, après consultation des organisations d'employeurs et de travailleurs, établir ou désigner des mécanismes appropriés pour surveiller l'application des dispositions donnant effet à la présente convention.

Article 6

1. Tout Membre doit élaborer et mettre en oeuvre des programmes d'action en vue d'éliminer en priorité les pires formes de travail des enfants.

2. Ces programmes d'action doivent être élaborés et mis en oeuvre en consultation avec les institutions publiques compétentes et les organisations d'employeurs et de travailleurs, le cas échéant en prenant en considération les vues d'autres groupes intéressés.

Artikel 7

1. Varje medlemsstat skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa ett effektivt genomförande och iakttagande av de bestämmelser genom vilka denna konvention sätts i kraft, inklusive införandet eller tillämpandet av straffpåföljder eller vid behov andra sanktioner.

2. Varje medlemsstat skall, med beaktande av utbildningens betydelse för ett avskaffande av barnarbete, vidta effektiva och tidsbundna åtgärder för att

a) förhindra att barn används i de värsta formerna av barnarbete,

b) ge nödvändig och ändamålsenlig direkt hjälp för att avlägsna barn från de värsta formerna av barnarbete och för deras rehabilitering och sociala integration,

c) säkerställa tillgång till gratis grundläggande utbildning och, där det är möjligt och ändamålsenligt, till yrkesutbildning för alla barn som avlägsnas från de värsta formerna av barnarbete,

d) identifiera och uppsöka barn som är utsatta för särskilda risker, och

e) beakta flickors särskilda situation.

3. Varje medlemsstat skall utse en behörig myndighet som ansvarar för genomförandet av de bestämmelser som sätter denna konvention i kraft.

Artikel 8

Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att hjälpa varandra vid verkställandet av bestämmelserna i denna konvention genom ett ökat internationellt samarbete och/eller bistånd, inklusive stöd till social och ekonomisk utveckling, program för bekämpning av fattigdomen och allmän utbildning.

Artikel 9

De officiella ratifikationerna av denna konvention skall sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

Article 7

1. Tout Membre doit prendre toutes les mesures nécessaires pour assurer la mise en oeuvre effective et le respect des dispositions donnant effet à la présente convention, y compris par l'établissement et l'application de sanctions pénales ou, le cas échéant, d'autres sanctions.

2. Tout Membre doit, en tenant compte de l'importance de l'éducation en vue de l'élimination du travail des enfants, prendre des mesures efficaces dans un délai déterminé pour:

a) empêcher que des enfants ne soient engagés dans les pires formes de travail des enfants;

b) prévoir l'aide directe nécessaire et appropriée pour soustraire les enfants des pires formes de travail des enfants et assurer leur réadaptation et leur intégration sociale;

c) assurer l'accès à l'éducation de base gratuite et, lorsque cela est possible et approprié, à la formation professionnelle pour tous les enfants qui auront été soustraits des pires formes de travail des enfants;

d) identifier les enfants particulièrement exposés à des risques et entrer en contact direct avec eux;

e) tenir compte de la situation particulière des filles.

3. Tout Membre doit désigner l'autorité compétente chargée de la mise en oeuvre des dispositions donnant effet à la présente convention.

Article 8

Les Membres doivent prendre des mesures appropriées afin de s'entraider pour donner effet aux dispositions de la présente convention par une coopération et/ou une assistance internationale renforcées, y compris par des mesures de soutien au développement économique et social, aux programmes d'éradication de la pauvreté et à l'éducation universelle.

Article 9

Les ratifications formelles de la présente convention seront communiquées au Directeur général du Bureau international du Travail et par lui enregistrées.

Artikel 10

1. Denna konvention skall vara bindande endast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen vilkas ratifikationer har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.

2. Den träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats hos generaldirektören.

3. Därefter träder konventionen i kraft för varje medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation har registrerats.

Artikel 11

1. En medlemsstat som har ratificerat denna konvention kan säga upp den sedan tio år förflutit från den dag då konventionen först träder i kraft, genom en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Sådan uppsägning skall inte träda i kraft förrän ett år efter den dag då den har registrerats.

2. Varje medlemsstat som har ratificerat denna konvention och som inte, inom det år som följer på utgången av den i föregående punkt nämnda tioårsperioden, gör bruk av sin uppsägningsrätt enligt denna artikel, kommer att vara bunden för en ytterligare period av tio år och kan därefter säga upp konventionen vid utgången av varje period om tio år på de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 12

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer och uppsägningar som generaldirektören har tagit emot från organisationens medlemmar.

2. När generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikation i ordningen som generaldirektören har tagit emot, skall han fästa medlemsstaternas uppmärksamhet på den dag då konventionen träder i kraft.

Article 10

1. La présente convention ne liera que les Membres de l'Organisation internationale du Travail dont la ratification aura été enregistrée par le Directeur général du Bureau international du Travail.

2. Elle entrera en vigueur douze mois après que les ratifications de deux Membres auront été enregistrées par le Directeur général.

3. Par la suite, cette convention entrera en vigueur pour chaque Membre douze mois après la date où sa ratification aura été enregistrée.

Article 11

1. Tout Membre ayant ratifié la présente convention peut la dénoncer à l'expiration d'une période de dix années après la date de la mise en vigueur initiale de la convention, par un acte communiqué au Directeur général du Bureau international du Travail et par lui enregistré. La dénonciation ne prendra effet qu'une année après avoir été enregistrée.

2. Tout Membre ayant ratifié la présente convention qui, dans le délai d'une année après l'expiration de la période de dix années mentionnée au paragraphe précédent, ne fera pas usage de la faculté de dénonciation prévue par le présent article sera lié pour une nouvelle période de dix années et, par la suite, pourra dénoncer la présente convention à l'expiration de chaque période de dix années dans les conditions prévues au présent article.

Article 12

1. Le Directeur général du Bureau international du Travail notifiera à tous les Membres de l'Organisation internationale du Travail l'enregistrement de toutes les ratifications et de tous actes de dénonciation qui lui seront communiqués par les Membres de l'Organisation.

2. En notifiant aux Membres de l'Organisation l'enregistrement de la deuxième ratification qui lui aura été communiquée, le Directeur général appellera l'attention des Membres de l'Organisation sur la date à laquelle la présente convention entrera en vigueur.

Artikel 13

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall för registrering enligt artikel 102 i Förenta Nationernas stadga lämna Förenta Nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om samtliga ratifikationer och uppsägningar som har registrerats hos generaldirektören enligt bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 14

När Internationella arbetsbyråns styrelse finner det nödvändigt, skall den lämna Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för denna konventions tillämpning och undersöka om det finns anledning att föra upp frågan om revidering av konventionen, helt eller delvis, på konferensens dagordning.

Artikel 15

Om konferensen antar en ny konvention, varigenom denna konvention helt eller delvis revideras, och den nya konventionen inte föreskriver annat, skall

a) en medlemsstats ratifikation av den nya reviderade konventionen anses i sig innebära omedelbar uppsägning av denna konvention utan hinder av bestämmelserna i artikel 11, om och när den nya konventionen har trätt i kraft,

b) från den dag då den nya konventionen träder i kraft, denna konvention upphöra att vara öppen för ratifikation av medlemsstaterna.

2. Denna konvention skall likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemsstater som har ratificerat den men inte den nya reviderade konventionen.

Artikel 16

De engelska och franska versionerna av denna konventionstext har lika giltighet.

Article 13

Le Directeur général du Bureau international du Travail communiquera au Secrétaire général des Nations Unies, aux fins d'enregistrement, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies, des renseignements complets au sujet de toutes ratifications et de tous actes de dénonciation qu'il aura enregistrés conformément aux articles précédents.

Article 14

Chaque fois qu'il le jugera nécessaire, le Conseil d'administration du Bureau international du Travail présentera à la Conférence générale un rapport sur l'application de la présente convention et examinera s'il y a lieu d'inscrire à l'ordre du jour de la Conférence la question de sa révision totale ou partielle.

Article 15

1. Au cas où la Conférence adopterait une nouvelle convention portant révision totale ou partielle de la présente convention, et à moins que la nouvelle convention ne dispose autrement:

a) la ratification par un Membre de la nouvelle convention portant révision entraînerait de plein droit, nonobstant l'article 11 ci-dessus, dénonciation immédiate de la présente convention, sous réserve que la nouvelle convention portant révision soit entrée en vigueur;

b) à partir de la date de l'entrée en vigueur de la nouvelle convention portant révision, la présente convention cesserait d'être ouverte à la ratification des Membres.

2. La présente convention demeurerait en tout cas en vigueur dans sa forme et teneur pour les Membres qui l'auraient ratifiée et qui ne ratifieraient pas la convention portant révision.

Article 16

Les versions française et anglaise du texte de la présente convention font également foi.

(Översättning)

REKOMMENDATION
(nr 190)

om förbud mot och omedelbara insatser för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens, som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrå och samlats där den 1 juni 1999 till sitt åttiosjunde möte,

som har antagit 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete,

som har beslutat att anta vissa förslag gällande barnarbete, en fråga som är den fjärde punkten på mötetets dagordning, och

som har beslutat att dessa förslag skall ta formen av en rekommendation, som kompletterar 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete,

antar denna den sjuttonde dagen i juni månad år nittonhundranittionio följande rekommendation, som kan kallas 1999 års rekommendation om de värsta formerna av barnarbete.

1. Bestämmelserna i denna rekommendation kompletterar bestämmelserna i 1999 års konvention om de värsta formerna av barnarbete (nedan "konventionen") och bör tillämpas tillsammans med dem.

I. ÅTGÄRDSPROGRAM

2. De åtgärdsprogram som det hänvisas till i konventionens artikel 6 bör utarbetas och genomföras i brådskande ordning i samarbete med behöriga regeringsorgan och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, med beaktande av synpunkterna hos de barn som direkt berörs av de värsta formerna av barnarbete, deras familjer, och när det är ända-

RECOMMENDATION
(Nr 190)

concernant l'interdiction des pires formes de travail des enfants et l'action immédiate en vue de leur élimination

La Conférence générale de l'Organisation internationale du Travail,

Convoquée à Genève par le Conseil d'administration du Bureau international du Travail, et s'y étant réunie le 1er juin 1999, en sa quatre-vingt-septième session;

Après avoir adopté la convention sur les pires formes de travail des enfants, 1999;

Après avoir décidé d'adopter diverses propositions relatives au travail des enfants, question qui constitue le quatrième point à l'ordre du jour de la session;

Après avoir décidé que ces propositions prendraient la forme d'une recommandation complétant la convention sur les pires formes de travail des enfants, 1999,

adopte, ce dix-septième jour de juin mil neuf cent quatre-vingt-dix-neuf, la recommandation ci-après, qui sera dénommée Recommandation sur les pires formes de travail des enfants, 1999.

1. Les dispositions de la présente recommandation complètent celles de la convention sur les pires formes de travail des enfants, 1999 (ci-après dénommée «la convention»), et devraient s'appliquer conjointement avec elles.

I. PROGRAMMES D'ACTION

2. Les programmes d'action visés à l'article 6 de la convention devraient être élaborés et mis en oeuvre de toute urgence, en consultation avec les institutions publiques compétentes et les organisations d'employeurs et de travailleurs, en prenant en considération les vues des enfants directement affectés par les pires formes de travail des

målsenligt, andra behöriga grupper som arbetar för målsättningarna i konventionen och denna rekommendation. Dessa program bör bl.a.

a) identifiera och ta avstånd från de värsta formerna av barnarbete,

b) förhindra användandet av barn i de värsta formerna av barnarbete eller avlägsna dem från sådant arbete, skydda dem mot repressalier och sörja för deras rehabilitering och sociala integration genom åtgärder som beaktar deras undervisningsmässiga, fysiska och psykiska behov,

c) särskilt beakta

i) mycket unga barn,

ii) flickor,

iii) problemet med dolda arbetssituationer, där flickor är särskilt utsatta,

iv) andra grupper av barn, som är särskilt sårbara eller som har särskilda behov,

d) identifiera, uppsöka och arbeta med samfund där barn är särskilt utsatta för risker,

e) informera, medvetandegöra och mobilisera den offentliga opinionen och de berörda grupperna, inklusive barnen och deras familjer.

II. FARLIGT ARBETE

3. Vid fastställande av de typer av arbete som det hänvisas till i konventionens artikel 3 d, och vid kartläggningen av de områden där de förekommer bör bl.a. följande uppmärksammas

a) arbete, som utsätter barn för fysiskt, psykiskt eller sexuellt utnyttjande,

b) arbete, som försiggår under jord, under vatten, på farliga höjder eller i låsta rum,

c) arbete som utförs med farliga maskiner, utrustning eller verktyg eller arbete som innebär manuell hantering eller transport av tunga bördor,

d) arbete som utförs i osund miljö, där barn exempelvis utsätts för farliga ämnen, material eller processer eller för temperatur, ljudnivåer eller vibrationer som är skadliga för deras hälsa,

enfants ainsi que les vues de leurs familles et, le cas échéant, celles d'autres groupes intéressés acquis aux objectifs de la convention et de la présente recommandation. Ces programmes devraient viser, entre autres, à:

a) identifier et dénoncer les pires formes de travail des enfants;

b) empêcher que des enfants ne soient engagés dans les pires formes de travail des enfants ou les y soustraire, les protéger de représailles, assurer leur réadaptation et leur intégration sociale par des mesures tenant compte de leurs besoins en matière d'éducation et de leurs besoins physiques et psychologiques;

c) accorder une attention particulière:

i) aux plus jeunes enfants;

ii) aux enfants de sexe féminin;

iii) au problème des travaux exécutés dans des situations qui échappent aux regards extérieurs, où les filles sont particulièrement exposées à des risques;

iv) à d'autres groupes d'enfants spécialement vulnérables ou ayant des besoins particuliers;

d) identifier les communautés dans lesquelles les enfants sont particulièrement exposés à des risques, entrer en contact et travailler avec elles;

e) informer, sensibiliser et mobiliser l'opinion publique et les groupes intéressés, y compris les enfants et leurs familles.

II. TRAVAUX DANGEREUX

3. En déterminant les types de travail visés à l'article 3 d) de la convention et leur localisation, il faudrait, entre autres, prendre en considération:

a) les travaux qui exposent les enfants à des sévices physiques, psychologiques ou sexuels;

b) les travaux qui s'effectuent sous terre, sous l'eau, à des hauteurs dangereuses ou dans des espaces confinés;

c) les travaux qui s'effectuent avec des machines, du matériel ou des outils dangereux, ou qui impliquent de manipuler ou porter de lourdes charges;

d) les travaux qui s'effectuent dans un milieu malsain pouvant, par exemple, exposer des enfants à des substances, des agents ou des procédés dangereux, ou à des conditions de température, de bruit ou de vibrations

e) arbete som utförs under särskilt svåra förhållanden, exempelvis långa arbetsskift eller nattarbete eller arbete, där barnet i orimlig utsträckning är hänvisat till att uppehålla sig innanför arbetsgivarens område.

4. För de typer av arbete som det hänvisas till i artikel 3 d och i punkt 3 ovan kan nationell lagstiftning eller bestämmelser eller den behöriga myndigheten, efter samråd med de berörda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, tillåta arbete från 16 års ålder under förutsättning att de berörda barnens hälsa, säkerhet och moral är fullständigt skyddade och att barnen har getts särskild handledning eller yrkesutbildning för den aktuella branschen.

III. VERKSTÄLLANDE

5. 1) Detaljerade uppgifter och statistik om barnarbetets karaktär och omfattning bör insamlas och hållas ajour, för att man på basis av dessa skall kunna fastställa hur de nationella insatserna för avskaffande av barnarbete skall prioriteras, särskilt i fråga om brådskande förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete.

2) I så stor utsträckning som möjligt skall denna information och statistik innehålla uppgifter som är fördelade enligt kön, åldersgrupp, yrke, bransch, anställningsförhållande, skolgång och geografisk placering. Betydelsen av ett effektivt system för registrering av födselar, inklusive födelseattester, skall beaktas.

3) Relevanta upplysningar om kränkningar av nationella bestämmelser om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete bör insamlas och hållas ajour.

6. Insamlingen och bearbetningen av den information och de uppgifter som det hänvisas till i punkt 5 skall genomföras med behörig respekt för privatlivet.

7. Den information som insamlats enligt punkt 5 ovan bör regelbundet inlämnas till Internationella arbetsbyrån.

8. Medlemsstaterna skall, efter samråd

préjudiciables à leur santé;

e) les travaux qui s'effectuent dans des conditions particulièrement difficiles, par exemple pendant de longues heures, ou la nuit, ou pour lesquels l'enfant est retenu de manière injustifiée dans les locaux de l'employeur.

4. En ce qui concerne les types de travail visés à l'article 3 d) de la convention ainsi qu'au paragraphe 3 ci-dessus, la législation nationale ou l'autorité compétente peut, après consultation des organisations d'employeurs et de travailleurs intéressés, autoriser l'emploi ou le travail à partir de l'âge de 16 ans, pour autant que la santé, la sécurité et la moralité de ces enfants soient totalement protégées et qu'ils aient reçu un enseignement particulier ou une formation professionnelle adaptés à la branche d'activité dans laquelle ils seront occupés.

III. MISE EN OEUVRE

5. (1) Des informations détaillées et des données statistiques sur la nature et l'étendue du travail des enfants devraient être compilées et tenues à jour en vue d'établir les priorités de l'action nationale visant à abolir le travail des enfants et, en particulier, à interdire et éliminer ses pires formes et ce, de toute urgence.

2) Dans la mesure du possible, ces informations et données statistiques devraient comprendre des données ventilées par sexe, groupe d'âge, profession, branche d'activité économique, situation dans la profession, fréquentation scolaire et localisation géographique. L'importance d'un système efficace d'enregistrement des naissances comportant la délivrance d'actes de naissance devrait être prise en considération.

3) Des données pertinentes devraient être compilées et tenues à jour en ce qui concerne les violations des dispositions nationales visant l'interdiction et l'élimination des pires formes de travail des enfants.

6. La compilation et le traitement des informations et données mentionnées au paragraphe 5 ci-dessus devraient être effectués en tenant dûment compte du droit à la protection de la vie privée.

7. Les informations compilées conformément au paragraphe 5 ci-dessus devraient être régulièrement communiquées au Bureau international du Travail.

8. Les Membres devraient établir ou désig-

med de arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, etablera eller ange lämpliga mekanismer för övervakningen av genomförandet av nationella bestämmelser om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete.

9. Medlemsstaterna bör säkerställa att de behöriga myndigheter som är ansvariga för genomförandet av de nationella bestämmelserna om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete samarbetar med varandra och samordnar sin verksamhet.

10. Det bör fastställas genom nationell lagstiftning eller av den behöriga myndigheten vilka personer som skall ställas till ansvar om de nationella bestämmelserna om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete inte efterlevs.

11. Medlemsstaterna bör, i den omfattning som är förenlig med den nationella lagstiftningen, samarbeta med internationella strävanden som arbetar för brådskande förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete genom att

a) insamla och utbyta information om brott, inklusive brott som ansluter sig till internationella nätverk,

b) avslöja och väcka åtal mot personer som är inblandade i försäljning av och handel med barn eller användande eller erbjudande av barn till olagliga aktiviteter, prostitution, framställning av pornografi eller pornografiska föreställningar,

c) registrera de personer som begår sådana brott.

12. Medlemsstaterna bör föreskriva att följande värsta former av barnarbete är straffbara handlingar:

a) alla former av slaveri eller slaveriliknande förhållanden, exempelvis försäljning av och handel med barn, skuldslaveri och tvångsarbete, liksom också tvångsrekrytering av barn till väpnade konflikter,

b) användning, förmedling eller erbjudande av barn till prostitution, framställning av pornografi eller pornografiska föreställningar, och

c) användning, förmedling eller erbjudande av barn till olagliga aktiviteter, särskilt i anslutning till framställning av och handel

ner des mécanismes nationaux appropriés pour surveiller l'application des dispositions nationales visant l'interdiction et l'élimination des pires formes de travail des enfants, après consultation des organisations d'employeurs et de travailleurs.

9. Les Membres devraient veiller à ce que les autorités compétentes chargées de mettre en oeuvre les dispositions nationales visant l'interdiction et l'élimination des pires formes de travail des enfants coopèrent entre elles et coordonnent leurs activités.

10. La législation nationale ou l'autorité compétente devrait déterminer les personnes qui seront tenues responsables en cas de non-respect des dispositions nationales concernant l'interdiction et l'élimination des pires formes de travail des enfants.

11. Les Membres devraient, pour autant que cela soit compatible avec le droit national, coopérer aux efforts internationaux visant à interdire et éliminer les pires formes de travail des enfants et ce, de toute urgence, en:

a) rassemblant et échangeant des informations concernant les infractions pénales, y compris celles impliquant des réseaux internationaux;

b) recherchant et poursuivant les personnes impliquées dans la vente et la traite des enfants ou dans l'utilisation, le recrutement ou l'offre d'enfants aux fins d'activités illicites, de prostitution ou de production de matériel pornographique ou de spectacles pornographiques;

c) tenant un registre des auteurs de telles infractions.

12. Les Membres devraient prévoir que les pires formes de travail des enfants indiquées ci-après sont des infractions pénales:

a) toutes les formes d'esclavage ou pratiques analogues, telles que la vente et la traite des enfants, la servitude pour dettes et le servage ainsi que le travail forcé ou obligatoire, y compris le recrutement forcé ou obligatoire des enfants en vue de leur utilisation dans les conflits armés;

b) l'utilisation, le recrutement ou l'offre d'un enfant à des fins de prostitution, de production de matériel pornographique ou de spectacles pornographiques;

c) l'utilisation, le recrutement ou l'offre d'un enfant aux fins d'activités illicites, notamment pour la production et le trafic de

med narkotika såsom det definierats i relevanta internationella avtal, eller i förbindelse med aktiviteter som medför olagligt innehav eller användning av skjutvapen eller andra vapen.

13. Medlemsstaterna bör säkerställa att det tillämpas sanktioner, inklusive vid behov straffrättsliga sanktioner, på överträdelse av de nationella bestämmelserna om förbud mot och avskaffande av alla typer av arbete som det hänvisas till i konventionens artikel 3 d.

14. Medlemsstaterna bör också vid behov brådskande ordna andra straff- eller civilrättsliga eller administrativa rättsmedel för att säkerställa ett effektivt genomdrivande av nationella bestämmelser om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete, exempelvis särskild kontroll av företag som har använt sig av de värsta formerna av barnarbete, samt vid fortsatta överträdelse övervägande av tillfällig eller permanent indragning av deras tillstånd att bedriva verksamhet.

15. Andra åtgärder för att förbjuda och avskaffa de värsta formerna av barnarbete kan exempelvis vara

a) att informera, medvetandegöra och mobilisera allmänheten, inklusive nationella och politiska ledare, parlamentariker och rättssystemet,

b) att involvera och utbilda arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och medborgarorganisationer,

c) att erbjuda lämplig utbildning till berörda tjänstemän, särskilt inspektörer, tjänstemän inom rättssystemet och andra berörda yrkesgrupper,

d) att väcka åtal mot medborgare som begår överträdelse av nationella bestämmelser om förbud mot och omedelbart avskaffande av de värsta formerna av barnarbete i deras eget land, också när sådana lagöverträdelse begås i ett annat land,

e) att förenkla juridiska och administrativa procedurer och säkerställa att de fungerar ändamålsenligt och snabbt,

f) att understöda olika verksamheter i att utveckla åtgärdsprogram som främjar konventionens målsättningar,

g) att övervaka och offentliggöra exempel på bästa praxis i fråga om avskaffande av barnarbete,

stupéfians, tels que les définissent les conventions internationales pertinentes, ou pour des activités qui impliquent le port ou l'utilisation illégaux d'armes à feu ou d'autres armes.

13. Les Membres devraient veiller à ce que des sanctions, y compris s'il y a lieu des sanctions pénales, soient appliquées en cas de violation des dispositions nationales visant l'interdiction et l'élimination des types de travail mentionnés à l'article 3 d) de la convention.

14. Le cas échéant, les Membres devraient également prévoir de toute urgence d'autres moyens administratifs, civils ou pénaux en vue d'assurer l'application effective des dispositions nationales visant l'interdiction et l'élimination des pires formes de travail des enfants, par exemple la surveillance particulière des entreprises qui ont eu recours aux pires formes de travail des enfants et, en cas de violation persistante, le retrait temporaire ou définitif de leur permis d'exploitation.

15. D'autres mesures visant l'interdiction et l'élimination des pires formes de travail des enfants pourraient notamment consister à:

a) informer, sensibiliser et mobiliser le grand public, y compris les dirigeants politiques nationaux et locaux, les parlementaires et les autorités judiciaires;

b) associer et former les organisations d'employeurs et de travailleurs et les organisations civiles;

c) dispenser la formation appropriée aux agents des administrations intéressés, en particulier aux inspecteurs et aux représentants de la loi, ainsi qu'à d'autres professionnels concernés;

d) permettre à tout Membre de poursuivre sur son territoire ses ressortissants qui commettent des infractions aux dispositions de sa législation nationale visant l'interdiction et l'élimination immédiate des pires formes de travail des enfants, même lorsque ces infractions sont commises en dehors de son territoire;

e) simplifier les procédures judiciaires et administratives et veiller à ce qu'elles soient appropriées et rapides;

f) encourager les entreprises à mettre au point des politiques visant à promouvoir les objectifs de la convention;

g) recenser et faire connaître les meilleures pratiques relatives à l'élimination du travail des enfants;

h) att offentliggöra juridiska och andra bestämmelser om barnarbete på olika språk och dialekter,

i) att införa särskilda besvär förfaranden och fastställa bestämmelser om skydd mot diskriminering av och repressalier mot personer som lagligen avslöjar överträdelser av bestämmelserna i konventionen, samt etablera telefontjänster eller kontaktpplatser och ombudsmän,

j) att vidta lämpliga åtgärder för att förbättra infrastrukturen i utbildningssystemet och utbildningen av lärare med avseende på att uppfylla pojkars och flickors behov,

k) att i de nationella åtgärdsprogrammen, i så stor utsträckning som möjligt, beakta

i) behovet av arbetstillfällen och yrkesutbildning för föräldrarna och de vuxna i familjer vars barn arbetar under omständigheter som omfattas av konventionen,

ii) behovet att göra föräldrarna medvetna om problemen hos barn som arbetar under sådana omständigheter.

16. Ett utvidgat internationellt samarbete och/eller bistånd mellan medlemsstaterna i fråga om förbud mot och avskaffande av de värsta formerna av barnarbete bör komplettera de nationella insatserna och kan, när det är ändamålsenligt, utvecklas och genomföras i samarbete med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna. Ett sådant internationellt samarbete och/eller bistånd skall omfatta

a) mobilisering av resurser för nationella eller internationella program,

b) ömsesidigt juridiskt bistånd,

c) teknisk hjälp inklusive utbyte av information,

d) stöd till social och ekonomisk utveckling, program för bekämpning av fattigdomen och allmän utbildning.

h) faire connaître les dispositions juridiques ou autres relatives au travail des enfants dans les langues ou dialectes divers;

i) prévoir des procédures spéciales de plainte et des dispositions visant à protéger contre toutes discriminations et représailles ceux qui font légitimement état de violations des dispositions de la convention et mettre en place des lignes téléphoniques ou centres d'assistance et des médiateurs;

j) adopter des mesures appropriées en vue d'améliorer les infrastructures éducatives et la formation nécessaire aux enseignants pour répondre aux besoins des garçons et des filles;

k) dans la mesure du possible, tenir compte dans les programmes d'action nationaux de la nécessité:

i) de promouvoir l'emploi et la formation professionnelle des parents et des adultes appartenant à la famille des enfants qui travaillent dans les conditions couvertes par la convention;

ii) de sensibiliser les parents au problème des enfants travaillant dans ces conditions.

16. Une coopération et/ou une assistance internationales renforcées entre les Membres en vue de l'interdiction et de l'élimination effective des pires formes de travail des enfants devraient compléter les efforts déployés à l'échelle nationale et pourraient, le cas échéant, être développées et mises en oeuvre en consultation avec les organisations d'employeurs et de travailleurs. Une telle coopération et/ou assistance internationales devraient inclure:

a) la mobilisation de ressources pour des programmes nationaux ou internationaux;

b) l'assistance mutuelle en matière juridique;

c) l'assistance technique, y compris l'échange d'informations;

d) des mesures de soutien au développement économique et social, aux programmes d'éradication de la pauvreté et à l'éducation universelle.